

1984

nummer 1

HISTORISCHE KRING
duiven_groessen_loo

INHOUDSOPGAVE

NR. 1

Redactie	: Bij het verschijnen van het eerste nummer	1
W. van Heugten	: Het schepenzegel op de omalag	2
C.Greven	: De Driegaarden	3
Th. Jonker	: Veldnamen	7
Zr. Jeanne Louis	: De Hummel	8
Kenneth West	: Verslag van de overgang over de IJssel in april 1945	11
Th. Jonker	: Uit de krant van toen: maart 1949	15

Redactie-adres: R.M. Gerritsen
 Kennedystraat 4a
 6921 CW DUIVEN
 08367 - 3743

Bij het verschijnen van het eerste nummer

Wonen en leven in een dorp of stad krijgt een extra betekenis als men min of meer op de hoogte is van de plaatselijke geschiedenis, het dialect, de volksgebruiken en -gewoonten, de ontstaans-geschiedenis van het landschap, enzovoort.

De autochtone inwoners zijn boven de nieuwkomers in het voordeel dat zij, reeds lang in de gemeenschap van Duiven, Groessen of Loo wonen. Zij hebben bewust of onbewust iets van deze heemkundige aspecten meegekregen: het maakt hen tot de Duivense, Groessense of Loose mensen.

Voor de nieuwkomers, die zich gedurende de afgelopen jaren voornamelijk in Duiven hebben gevestigd, is dit niet zo vanzelfsprekend.

Zij moeten eerst iets meer van het dorp of de streek (gaan) leren kennen voordat Duiven en omgeving voor hen een 'thuis' wordt.

Bij het uitbrengen van dit tijdschrift staat ons, de leden van de Historische Kring Duiven, Groessen, Loo voor ogen om over onderwerpen te publiceren, die voor de gehele gemeenschap interessant kunnen zijn. Dat wil zeggen, dat we ons niet alleen zullen beperken tot de recente locale geschiedenis, maar ook aandacht zullen besteden aan archeologische vondsten, plaatselijke gebruiken, oude veld- en perceelsnamen, enzovoort. Wij nodigen de lezers uit om suggesties te doen voor onderwerpen van artikelen en eventueel zelf bijdragen te leveren. Ook bestaande publicaties over de historie van onze gemeente en oude foto's zijn van harte welkom.

Het is onze bedoeling dat dit tijdschrift twee tot driemaal per jaar verschijnt. Wij hopen dat het een waardevol en graag gelezen tijdschrift wordt voor allen die belangstelling hebben voor de geschiedenis en heemkunde van Duiven, Groessen en Loo.

De redactie: R.M. Gerritsen, W.van Heugten,
Th. Jonker.

SCHEPENZEGEL OP DE OMSLAG

De Historische Kring Duiven-Groessen-Loo voert al enige tijd dit zegel als embleem van de kring. Dit 'gemeijnen Sceppen Amptz Segell' hangt aan een acte waarin een zekere Wenemar sprute aan Wessel van den Loe een slag land verkocht, dat gelegen was 'In der neder Albrecht' en was 'Gehieten dat Reessche Slach'. De acte is gepasseerd in het jaar 1474, 'op ten neisten maendach nae sent Severijns dage des hilligen Bisschops' (1). Het zegel was toen nog maar kort in gebruik. In het randschrift staat het jaartal 1474 vermeld. Het volledige randschrift luidt:

Sigillum scabinorum de duven ano lxxiiii
wat betekent: zegel van de schepenen uit Du(i)ven,
an(n)o (14)74. Het zegel heeft overigens maar der-
tien jaar dienst gedaan: in 1487 verloor Duiven zijn
eigen gericht (2).

Wie de afgebeelde bisschop, zoals uit de mijter en de staf blijkt, moet voorstellen is onduidelijk. Wat hij als attribuut in zijn linker hand heeft is niet te onderscheiden. Evenmin of hij het pallium, teken van aartsbisschoppelijke waardigheid, draagt. Het meest voor de hand liggend is St. Remigius, maar dit is dus niet zeker.

Het wapen aan de voeten van de bisschop is wel duidelijk. Het is het wapen van de verenigde Nederrijnse vorstendommen Kleef en Mark. Het rechter gedeelte is het wapen van het graafschap Mark, dat gelegen was ten zuiden van de Lippe met als belangrijke plaatsen Hamm, Soest, Altena en Iserlohn. De linker helft is het wapen van Kleef: de karbonkel met het op het zegel moeilijk te onderscheiden hartschild. De Liemers maakte sedert 1355 deel uit van het graafschap Kleef, aanvankelijk als pand en later definitief.

In 1368 stierf het Kleefse vorstenhuis uit: De drie broers Otto I (regeerperiode 1305-1311), Derik (1311-1347) en Johan (1346-1368) stierven allen zonder mannelijke nakomelingen. In dat jaar volgde Adolf van der Mark, zoon van Margaretha van Kleef en Adolf van der

Mark, in Kleef op. Pas in 1398 werden beide graafschappen verenigd in een personele unie. Dat wil zeggen dat Kleef en Mark als zelfstandige bestuurs-eenheden met eigen rechten en plichten bleven bestaan maar dezelfde vorst hadden. Dat wordt bijvoorbeeld duidelijk uit het feit dat Adolf II in 1417 tot hertog van Kleef wordt gepromoveerd, maar daarnaast graaf van de Mark blijft. (3). Deze staatkundige toestand komt ook duidelijk in de bovengenoemde acte naar voren. Elijs van Langenfelt vermeldt daarin dat hij namens ' Johans hertogen van Cleve Ind greven van de Marck' rechter in de Liemers is.

Wim van Heugten, Duiven

-
- (1) Archief Huis Keppel, inv. no. 1369, reg.no.326.
 - (2) R. Wortena in: Na Honderdvijftig Jaar, Schetsen uit de Liemers, Zutphen, 1966.
 - (3) Over de geschiedenis van het land van Kleef zie o.a. F. Gorissen, Land am Niederrhein, Kleef, 1949.

DE DRIEGAARDEN

Bij het zoeken naar de herkomst en ouderdom van de naam "Driegaarden", die ons naar wij dachten zou leiden tot het vaststellen van een jaartal ergens in de 18e eeuw, ontdekten we al snel dat er reeds veel eerder sprake is van de naam "Dry garden".

Allereerst iets over de betekenis van het woord "gaarde", dat wij nog kennen in samenstellingen als wijngaard en boomgaard. In zijn oorspronkelijke betekenis is het "tuin", d.w.z. de omsloten ruimte bij een huis waar het vee weidde, of waar groenten en fruit werden verbouwd. In dit opzicht heeft het geen andere betekenis dan het Engelse woord "Yard" als "erf" (vergelijk het Engelse "vineyard" = ons "wijngaard").

En op een kaart uit 1651 zien we dan ook duidelijk drie gescheiden percelen grond, "De Drij Garden".

Bij onze speurtocht, die zich voornamelijk heeft afgespeeld in het Rijksarchief te Arnhem, hebben we de volgende in chronologische volgorde geplaatste feiten gevonden.

Op 29 december 1367 wordt Arnt Bierwisch voor de eerste maal genoemd als een der schepenen van Arnhem. Uit de vele acten van omstreeks die tijd blijkt dat hij en zijn familie nauw betrokken zijn bij de orde van de Commanderij van St. Jan te Arnhem. Dit was een geestelijke instelling, waarvan in 1234 voor het eerst sprake is, en die in 1280 een vastere plaats krijgt in de Arnhemse gemeenschap. De bloeitijd van "de heeren van St. Jan", zoals ze genoemd worden, vindt plaats tussen 1300 en 1500. In die periode heeft de orde een dominerende functie in de stad en de omgeving.

Deze Arnt Bierwisch, die omstreeks 1380 is overleden, heeft uitgebreide bezittingen en landerijen "aan de andere zijde van den IJssel", in de Liemers dus. Na zijn overlijden worden de bezittingen verdeeld onder zijn zes kinderen. Dochter Catharina krijgt het land in het "Westerwoerderveld".

Zij geeft het in 1398 wegens schulden in pand aan haar zuster Margriete; deze laatste wordt in 1395 door broeder Gerrit die Rijks, Commandeur van het Gasthuis van St. Jan, "Onse zuster" genoemd. Tussen april 1397 en februari 1399 schenken Catharine en Margriete hun landerijen en bezittingen aan de orde en kopen zichzelf daarmee in voor een levenslange rente en onderhoud bij de Commanderij. Dit doen ze waarschijnlijk vanwege hun hoge leeftijd als een soort oudedagvoorziening.

Vanaf dat moment is de orde eigenaresse van een drietal landerijen, gelegen in wat wordt genoemd het "Westerwoerderveld", die een oppervlakte beslaan van negen morgen. Deze drie stukken land, die in de vorm van lange smalle dreven (een kenmerk van vroege ont-

De Olde Driegaarden (foto P. Heinsius, Duiven)

ginning) in noord-zuidrichting liggen, worden begrensd door de Leigraaf, een gegraven afwatering naar de IJssel bij Giesbeek, en in het noorden door een weg (de tegenwoordige Driegaardensestraat).

In het "Landtboeck" van het polderdistrict van Rijn en IJssel uit 1537 worden deze stukken land van "den heern van Sint Jan" de "Dry Garden" genoemd.

Op 13 juni 1570 wordt Joris den Werdt als pachter genoemd, in 1626 zijn Jan Albertzoon en Gerrit Spaen voor 90 florijnse guldens de pachters geworden.

Vanaf omstreeks 1600 is de Orde van St. Jan geen zuiver geestelijke instelling meer; iets wat gezien moet worden in het licht van de troebele tijden na de reformatie, hoewel er nog tot 1700 commandeurs zijn, die daarna rentmeester of admodiateur worden genoemd.

In de Pruisische tijd is baron F.J. de Nerée van Babberich admodiateur van St. Jan, terwijl zijn meerderen zich in het zuiden van Duitsland bevinden. In de zomer van 1800 worden de goederen van de orde ont-eigend door de Commissie van Breda ten behoeve van de

Bataafse Natie. Omdat in die periode de natie zich erg inspant om de van oorsprong Gelderse enclaves, die dan onder Pruisisch bestuur vallen, terug te krijgen bij de Nederlanden, is het vrij duidelijk dat eigendommen van het "vijandelijke" Pruisen in beslag genomen worden. Niet lang nadat de enclaves ook werkelijk Nederlands geworden zijn - dat feit vindt plaats op 1 juni 1816 - worden de Kleefse bezittingen verkocht aan in het algemeen de pachters van de gronden en de panden, evenzo de goederen van St. Jan. Reeds vanaf begin 1700 is Petrus van Workum pachter van de Driegaarden, en het is een van zijn nazaten Peter van Workum, getrouwd met Johanna Kruitwagen, die eigenaar wordt.

Begin 1842 verpacht Israel David Rosenberg, koopman te Zevenaar en sinds een jaar eigenaar van de Driegaarden, de gronden aan de zwager van eerdergenoemde Peter van Workum, namelijk Gerardus Greven. Deze bouwt nog in het zelfde jaar een boerderij, waarschijnlijk op de resten van een eerder huis, want bij een recente verbouwing kwam aan de rechterzijde een drietal funderingen tevoorschijn, terwijl de onderzijde van de keldermuur aan de linkerkant 70 cm. dik bleek te zijn. Ook het feit dat de voormuur met vele lagen kalk geplamurd is en is opgebouwd uit een verzameling van allerlei stenen, plus het gegeven dat het geheel zich op een terpachtige verhoging bevindt, wijzen in dezelfde richting.

Nu woont de vierde generatie Greven nog op de inmiddels oude boerderij, en de vijfde generatie is er nog geboren. Maar of er nog een boerenbedrijf op de Driegaarden zal worden uitgeoefend is de vraag, want - nu het gemeentelijk industrieterrein weer is uitgebreid - is er aan de oppervlakte weinig meer terug te zien van de oude vorm van "Drie Gaarden".

G. Greven, Vorden

geraadpleegd: Rijksarchief te Arnhem.

J.W. van Petersen, Des Landmeters Trots,
Zutphen 1974.

M. Schönfeld, Veldnamen in Nederland,
Arnhem 1980.

E.J.Th.A.M.A. Smit, De Oude Kleefse
enklaves en hun overgang naar Gelder-
land 1795-1817, Zutphen 1975.

VELDNAMEN

Als we kijken op topografische kaarten, soms ook op toeristische kaarten zoals een vrij recente uitgave van de Rabo-bank, zien we namen als De Meerslagen, Oortslagen, Kleine Maten, Veldslagen, Looveld, Welleveld, in Zevenaar Heerematen.

Het zijn allemaal voorbeelden van "veldnamen".

Het is jammer, dat op de door de gemeente Duiven uitgegeven kaarten - als zodanig waarschijnlijk de meest verspreide kaart - de veldnamen niet vermeld worden. U vindt ze echter wel terug als straatnaam langs of door het gebied met die naam. Als men over de Engsestraat rijdt, weten de meeste Duivenaren nog wel dat ze naar een buurtschap De Eng gaan. Als veldnaam is het minder bekend, de betekenis vermoedelijk het minst. Over de Veldstraat rijdend in de richting van de Molstraat, gaat u dwars door een terrein met oude namen; rechts de Buiten Veldslagen, links de Binnen Veldslagen. Rechts van de Heiliglandsestraat, richting Groessen, liggen twee terreinen: Het Heilige Land en De Nieuweling; aan de linkerkant is De Groessensche of Groessche Weide. Tussen haakjes, op een topografische kaart uit 1865 staat Heilige Straat, ook nog op kaarten uit 1900 en 1914.

Het is anders wel te verklaren, dat veldnamen niet (meer) op kaarten voorkomen. Was het voorheen de enige manier om terreinen in officiële stukken en op kaarten aan te duiden, als het kadaster komt in 1811 en vol-

tooid wordt in 1832 dan verdwijnt de noodzaak om veldnamen te blijven gebruiken.

In mondelinge overlevering en op topografische kaarten leven de namen verder, om misschien eens uit het geheugen te verdwijnen of..... terug te keren als niet begrepen straat- of wijknamen, of als naam van een parkeerterrein langs de Rijksweg 12 (Aalburgen).

Al in de zestiger jaren heeft de bekende streek-historicus A.G. van Dalen in de Liemers Lantaern een rubriek over veldnamen verzorgd. Veel is door hem genoteerd, veel dient nog onderzocht te worden.

Binnen de Hist.Kring is een groep bezig om de draad, die A.G. van Dalen is begonnen, weer op te pakken. Geïnteresseerden zijn altijd welkom.

Th.M.J.Jonker, Duiven.

DE HUMMEL.

Het jaar 1812 bracht overstromingen in deze streken. 't Weiwaardershuisje op het grondstuk "De Hummel" werd door het woeste water meegesleurd.

De bewoner, die een veilig heenkomen had gezocht op het dak, spoelde in Duiven aan en werd daar uit zijn benarde positie gered. Toen het water gezakt was, moest er voor de Weiwaarder een nieuw huis komen.

De Weiwaarder (of Waardsman volg. de heer Berendsen) hield toezicht op het vee van de boeren, die hier hun weien hadden. Het vee werd door de boer naar de wei gedreven en daar aan de zorgen van de waardsman toevertrouwd.

Niet alleen boeren bezaten hier weien, maar ook de kerken van Duiven en Groessen en zelfs de Duivense koster had hier een flinke wei.

Vandaar de namen Kerk-straat en Kosterstraat, nu nog gebruikt en op oude kaarten reeds genoemd.

De boeren, door schade en schande wijs geworden en genoodzaakt voor een nieuw onderkomen te zorgen, begonnen een flinke terp op te werpen. De hiervoor benodigde grond werd langs de weg uitgegraven en met karren en kruiwagens aangevoerd. De grote plassen, die daardoor ontstonden en die met hun weelderige vegetatie aan vogels een onderkomen en aan de opgroeiende jeugd vertier boden, moeten erg mooi zijn geweest. De huidige eigenaar van het weiwaardershuisje is Bertus Kampes jr. Hij gaf het huis de naam "DE HUMMEL", naar het stuk land waarop het huis staat. Hij vond die naam op een stafkaart van 1878. Bovendien vond hij bij het bruggetje in de nabijheid van zijn huis een zeer verweerde metalen plaat waarop de naam "HUMMELSEBRUG" nog best ontcijferd kon worden. Ook dit bruggetje wordt op de stafkaart vermeld.....

De Grootvader van deze Bertus Kampes jr., Hendrikus Kampes, werd in Renkum geboren in 1864. Het gezin telde 6 jongens en 1 meisje. De toekomst van de jonge Hendrik was verzekerd vanaf het moment dat hij bij de toenmalige waardeman Sloot in huis kwam. Deze Sloot was getrouwd met een weduwe. Ze hadden geen kinderen. De naam van de weduwe was Van Hummel. Of was dit haar meisjesnaam? Als haar vader dan de vorige weiwaarder was, is het maar één stap om in de Napoleontische tijd aan de achternaam "Van Hummel" te komen. Daarvandaan misschien de vele Van Hummels hier in Duiven?????

Terug naar Hendrikus Kampes.

Niet alleen de toekomst van Hendrik, maar ook die van het weiwaarden was verzekerd. Al in zijn jongensjaren moest hij 's morgens mee de weien af om te controleren of alles met het vee in orde was. Was er iets mis of moest een koe kalven, dan ging men lopend, over de zandpaden,

de eigenaar waarschuwen. Dan kwam de boer en kreeg onderdak bij de weiwaarder, waar dan in de schuur geslapen werd.

Na Sloots dood werd Hendrik dus de nieuwe weiwaarder. Hij trouwde met Wilhelmina Harmsen en kreeg 4 kinderen, waarvan Bertus sr. de enige zoon is.

Na de dood van zijn vader in 1933 werd Bertus sr. de nieuwe weiwaarder. De tijden begonnen toen te veranderen, vooral door het aanleggen van nieuwe wegen.

Bertus had als bijbaantje het rijden met de waterwagen. Het was een soort gierkar. 't Water, dat nodig was voor het verharden van de wegen, moest met de hand worden opgepompt uit de sloten en plassen langs de weg en dan naar de te verharden wegen worden gebracht. Ook heeft hij de melkwagen gereden.

Het loon voor het weiwaarden ging hij eens per jaar bij de boeren ophalen. Dat loon was fl.1,- per bunder. Later werd dat fl. 2,50.

Ook werd er naar de markt gegaan met 'n klein wagentje: 'n hit met een platte wagen.

Alles wat het land opbracht en niet nodig was voor eigen onderhoud, werd naar de markt gebracht in Doesburg: eieren, boter, aardappelen, groente.

's Zondags ging men in Duiven naar de kerk.

Omdat de wegen vol kuilen en gaten zaten, ging men op kloppen.

Om netjes in de kerk aan te komen had men bij bekenden in het dorp schoenen staan. Dat was voor de mensen van De Hummel het boerderijtje van Kok aan de Woerdstraat, recht tegenover de Broekstraat.

De kerkgang op zondag was tevens de dag voor de wekelijkse boodschappen in het dorp. De vrouwen deden hun inkopen bij de winkeliers: van Laake, Hooyma, Hugen, Polman, Gieben. Ze dronken er heel gezellig 'n kopje koffie, terwijl de mannen 'n borreltje dronken bij een

van de kasteleins: Kolks, Polman, Gieben.
Als er getrouwd werd, ging men ter kerke met
'n kapwagentje. Dit wagentje werd dan meestal
geleend. Als het de toekomstige waardsman
was die trouwde, trok het jonge paar bij de
ouwe lui in. De oude bazin zorgde voor het huis-
houden en de kinderen die kwamen. De jonge
vrouw vond haar taak op 't land en in de stal.
Zo werden de ouwe lui aan hun einde gebracht
en begon de kringloop opnieuw.

Zr. Jeanne-Louis Hanraets,
Duiven

VERSLAG VAN DE OVERGANG OVER DE IJSSEL, IN
APRIL 1945

*Onderstaand relaas is een gedeelte uit een manus-
cript, geschreven door een Engelse soldaat, die
hierin zijn herinneringen uit de dagen van de be-
vrijding weergeeft. Dit gedeelte beschrijft de
belevissen in de gemeente Duiven.*

Korte inhoud van het voorafgaande:

Kenneth West komt in 1944 bij het 11th Battalion
Royal Scots Fusiliers, en wordt als radioman naar
Normandië gestuurd.

In een van de gevechten raakt hij gewond en
keert terug naar Engeland voor herstel. Na
genezing komt hij in november 1944 als aanvul-
ling terug bij zijn bataljon, dat op dat moment
in de buurt van Bommel gelegd is. Van november
1944 tot april 1945 verblijft hij in de Betuwe
(bij de Engelsen bekend onder de naam "The
Island"). Wanneer de Betuwe bevrijd is en de
voorbereidingen voor de aanval op Arnhem in
volle gang zijn, pikken we het verhaal op.

*Kenneth West van
het 11-th Battalion
Royal Scots Fusiliers*

Verkeersborden lieten ons zien dat we in de buurt van Pannerden waren. Nadat we Zevenaar en het dorp Duiven waren gepasseerd, gingen we in positie bij de IJssel tegenover een in aanleg zijnde snelweg, die richting Velp-Rheden ging. Er waren nog vele burgers in dit gebied. Hierover verheugde zich onze Nederlandse verbindingsofficier, die sinds oktober bij ons was nadat hij was overgeplaatst van de 1ste Dorsets. Henk (luitenant H.J. Kruisings) was een goede vriend van ons bataljon geworden en hij was populair bij alle rangen.

Op "The Island" waren slechts weinig burgers geweest. Zijn belangrijkste taak daar was de ondervraging van krijgsgevangenen en zijn landgenoten, die met een verbazingwekkende regelmaat door onze en de vijandelijke linies kwamen. Hier, ten noorden van de Rijn, gunde hij zich echter weinig tijd om contact te maken met de pas bevrijde bevolking.

Onder dekking van de duisternis maakten we contact met de voorste Canadese eenheid, waarmee we moesten samenwerken. We hadden spoedig een rooster voor de nachtdienst uitgewerkt. De Canadezen zouden het eerste deel van de nacht voor hun rekening nemen en wij zouden de wacht houden tot de ochtend.

Hoewel de boerderij die we bezetten tamelijk groot was, zaten we toch in de voorkamer geperst, met het verbindingshoofskwartier in de kelder. De rest van het huis werd gezamenlijk door de Canadezen en de burgers gedeeld. Voor mijzelf vond ik een plaatsje op de vloer onder de tafel, samen met de gebruikelijke halve mok thee voor later gebruik. Hierna probeerde ik te slapen.

Fragment van een geallieerde stafkaart uit de Tweede Wereldoorlog. De geprojecteerde A 12 staat aangegeven.

Boem..... door een enorm harde knal was ik direct wakker. In de duisternis hoorde ik de Noordamerikaanse krachttermen door de lucht vliegen. "Blijf hier bij de radio, Jock. Ik neem een aantal jongens en ga die klootzakken zoeken" zei de Canadese sergeant. Ze renden het huis uit naar de dijk om de indringers te zoeken. Na een uur kwamen de Canadezen terug en rapporteerden, dat ze drie moffen over de dijk gejaagd hadden, maar dat hun geweervuur hen niet bereikt had. De explosie was veroorzaakt door een panzerfaust, die van een huis op de dijk was afgevuurd. Voor de mensen in de voorkamer had de raket gelukkig alleen de grote kastanjeboom in de voortuin geraakt en was toen geëxplodeerd. Scherven hadden het raam gebroken en de kamer was bezaaid met gebroken glas. Maar er waren geen gewonden, behalve "Toby".

*Rijksweg ter hoogte van de Ploenstraat, april 1945.
(Foto: Public Archives of Canada, Ottawa)*

"Toby" was mijn oude trouwe bruine geëmailleerde mok. Een scherf had de zijkant van de mok tot aan de onderkant gespleten. De koude thee, die ik bewaard had voor middernacht, druppelde nu vanaf de tafelrand op de rug van mijn hand. Ik ging op mijn knieën zitten en hield mijn bruine vriend in mijn hand, terwijl de thee uit zijn dodelijke wond wegvloede.

In de ochtend werd hij met gepast ceremonieel te ruste gelegd. Op het graf werd een kruis geplaatst met het opschrift "TOBY R.I.P." Voor de verandering dachten nu de Canadezen dat wij gek waren. Meestal was dat andersom.

Henk kwam tegen de middag zeggen, dat de burgers van de boerderij weg moesten. De verwachte aanval op Arnhem was begonnen en het gebied moest ontruimd worden voor het geval dat de vijand zou reageren.

Twee uur later trok het oude paard de kar, volgeladen met de bezittingen van het gezin en vastgebonden met een wit laken, over het smalle pad door de boomgaard naar de weg.

(wordt vervolgd)

UIT DE KRANT VAN TOEN.

Het is weleens leuk om in kranten van lang geleden te neuzen. Wat heet lang geleden? Is 35 jaar terug lang geleden genoeg? Dan zetten we die stap: Welke zorgen had toen, in 1949 dus, het gemeentebestuur van Duiven?

De grootste zorg was de huisvesting. Neen, Duiven was geen groeikern, maar toch bestond dit probleem en wel door de volgende twee oorzaken.

Enerzijds de bevolkingstoename, want - aldus wordt het een beetje ingewikkeld geformuleerd in een krantenartikel van 22 maart 1949: "Weliswaar stijgt het inwonertal practisch niet door vestiging,

maar daartegenover staat, dat door geboorten het zielelatal toeneemt in niet geringe mate". Anderzijds waren er de verwoestingen door oorlogshandelingen. "Zo op het eerste gezicht lijkt het, dat de gemeente zeer weinig van de oorlog te lijden heeft gehad, maar kijkt men naar Groessen en naar Loo, dan is het niet te verwonderen dat de gemeente Duiven tot het noodgebied behoort. Vooral Loo heeft zwaar te lijden gehad van oorlogshandelingen en het aantal noodwoningen is dan ook groot." Maar veel bouwvolume kreeg Duiven toen helaas niet toegewezen. Een tweede zorg is een aansluiting op het waterleidingnet te verkrijgen. "Vroeger dacht men niet aan een aansluiting op het waterleidingnet, doch thans ziet men in, dat hierin verandering moet komen omdat het drinkwater abominabel slecht is. Van alles werd reeds door de burgemeester in het werk gesteld, doch materiaalschaarste is oorzaak dat de plannen niet uitgevoerd kunnen worden."

Het heeft inderdaad nog wat geduurd. Pas op 26 juli 1952 werd op plechtige wijze nog alleen maar in de kom van het dorp Duiven de eerste waterleidingsbuis gelegd.

En tenslotte is er als derde de wens om aangesloten te worden op het electriciteitsnet, "daar er nog hele wijken voorkwamen, waar men geen aansluiting had op het elektrische net. (...) In de Helhoek te Groessen zijn nog een zestigtal woningen van elektrisch licht verstoken,..." En ook hier speelde materiaalschaarste een vertragende rol.

Het artikel, onder de kop "OOK DUIVEN KOMT WEER OP DREEF", eindigt aldus: "Moeilijk in het voor het tegenwoordige gemeentebestuur om een-twee-drie alle noodzakelijke veranderingen aan te brengen, maar een feit is het, dat er aan wordt gewerkt en dat ook Duiven over enkele jaren voor geen enkele gemeente behoeft onder te doen."

Th.M.J. Jonker, Duiven

bron: De Oost-Gelderlander, 22 maart 1949.

Inlichtingen gevraagd:

Uit het verhaal van Ken West blijkt, dat er nog mensen in Duiven zijn achtergebleven, ook nadat in oktober 1944 iedereen in de gemeente geëvacueerd moest worden.

Wie heeft nog aantekeningen, dagboeken of foto's uit deze periode in Duiven?

Ook willen we wat meer weten over neergestorte vliegtuigen in de gemeente Duiven. We weten, dat er een bommenwerper bij de dijk in Loo is neergestort in 1944.

Wie kan ons aan meer gegevens en/of foto's over neergestorte vliegtuigen helpen?

De redactie

historische kring duiven.groessen.loo
secr. van dorth tot medlerstraat 5
6921AT duiven tel.08367_1202